

AYOL VA URUSH FONIDA INSONIY QADRIYATLAR

Murtozayeva Nilufar Jumanazarovna

Teacher at Bukhara state pedagogical institute,

Foreign languages and literature department

[*murtozayevanilufar@buxdpi.uz*](mailto:murtozayevanilufar@buxdpi.uz)

ANNOTATSIYA: *Urush insoniyat tarixida eng og'riqli va halokatli hodisalardan biri bo'lib, u faqat jang maydonlarida emas, balki jamiyatning turli qatlamlarida ham chuqur iz qoldiradi. Urushning salbiy oqibatlari ayniqsa ayollar taqdirida yaqqol namoyon bo'ladi. Ayol — hayot manbai, mehr-muhabbat va bag'rikenglik timsoli sifatida, urush sharoitida insoniy qadriyatlarni saqlab qolishda va ularni avlodlarga yetkazishda beqiyos rol o'ynaydi.*

Kalit so'zlar: *Ayol, urush, insoniy qadriyatlar, tinchlik, mehr-oqibat, sabr-toqat, bag'rikenglik, oila, jamiyat, zo'ravonlik, ijtimoiy bosim, gumanitar yordam, tibbiyot, tinchlik harakatlari, murosaga kelish, farzand tarbiyasi, ruhiy azob, barqarorlik, iqtisodiy qiyinchilik, umid.*

АННОТАЦИЯ: *Война – одно из самых болезненных и разрушительных событий в истории человечества, оставляющее глубокий след не только на полях сражений, но и в разных слоях общества. Негативные последствия войны особенно очевидны в судьбе женщин. Женщина является источником жизни, символом любви и толерантности, играет несравненную роль в сохранении человеческих ценностей и передаче их поколениям.*

Ключевые слова: *Женщина, война, общечеловеческие ценности, мир, доброта, терпение, толерантность, семья, общество, насилие, социальное давление, гуманитарная помощь, медицина, мирные усилия, компромисс, воспитание детей, душевные страдания, стабильность, экономические трудности, надежда.*

Kirish: *Urush va ayol taqdiri*

Urushning vayronkor kuchi ayollarni nafaqat oilaviy baxtidan mahrum qiladi, balki ularning ruhiy va jismoniy azoblarini ham oshiradi. Ular farzandlarini yo'qotadi, qochqinlik, iqtisodiy qiyinchilik va ijtimoiy bosimlarga duch keladi. Shunday sharoitda ayollar nafaqat o'z oilalari, balki butun jamiyat uchun tinchlik va barqarorlik timsoliga aylanadilar. Ular hayotni davom ettirish, insoniy qadriyatlarni yo'qotmaslik uchun kurashadilar.

Insoniy qadriyatlarning sinovi:

Urush sharoitida mehr-oqibat, bag'rikenglik, sabr-toqat va adolat kabi insoniy qadriyatlar sinovdan o'tadi. Ba'zan insoniyat urush tufayli shafqatsiz va rahm-shafqatsiz bo'lib qolishi mumkin. Biroq aynan ayollar urush og'irligiga qaramay, o'z oilalariga va jamiyatga g'amxo'rlik qilish, insoniylikni saqlash uchun ulkan sabr va jasorat ko'rsatadilar. Ayollar

urush paytida tibbiyot, ta'lim, ijtimoiy yordam sohalarida faol ishlash orqali jamiyatni birlashtirishga harakat qiladilar.

Ayol – tinchlik timsoli

Ko'pgina tarixiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, ayollar tinchlik o'rnatishda va ijtimoiy barqarorlikni tiklashda muhim rol o'ynaydi. Ayollar tinchlik muzokaralarida faol ishtirok etgan joylarda urushning oldini olish va murosaga erishish ehtimoli yuqori bo'ladi. Ularning ichki sezgirligi, mehribonligi va sabr-toqati jamiyatda tinchlik madaniyatini shakllantirishga xizmat qiladi.

Urush sharoitida ayollarning roli

Urush paytida erkaklarning aksariyati jang maydonlariga yo'l olgan bir paytda, ayollar orqada qolib, jamiyat hayotini davom ettirish uchun ulkan mas'uliyatni o'z zimmasiga oladilar. Ular:

Oila tayanchi sifatida: Ayollar oilaning moddiy va ma'naviy tayanchiga aylanib, bolalarni tarbiyalaydi, ularga mehr va ishonch baxsh etadi. Urush sharoitida farzandlariga to'g'ri tarbiya berish va ularning kelajagini ta'minlash ayollar uchun eng muhim vazifalardan biriga aylanadi.

Mehnat faoliyati: Urush davrida ayollar zavodlar, qishloq xo'jaligi va ijtimoiy xizmatlar sohasida faol ishlaydi. Ular erkaklar o'rnini egallab, iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shadilar.

Tibbiyot va gumanitar sohalarida: Ayollar hamshira, vrach, ijtimoiy ishchi sifatida urush qurbonlariga yordam berish, jarohatlanganlarni parvarish qilish va gumanitar yordam ko'rsatishda katta rol o'ynaydilar.

Tinchlik harakatlari yetakchisi sifatida: Ayollar urushdan keyin tinchlik jarayonlariga faol hissa qo'shadilar, tinchlik va barqarorlik yo'lida harakat qilishadi. Ko'plab ayollar tinchlik muzokaralarida ishtirok etib, zo'ravonlikni kamaytirish yo'llarini izlaydilar.

Urush sharoitida ayollar turli muammolarga duch keladilar:

Jismoniy va ruhiy azoblar: Urush vaqtida ayollar turli tahqirlashlar, zo'ravonliklar, qochqinlik va ochlik kabi sinovlarga duch keladilar. Ko'plab ayollar o'z jonini saqlash uchun oilasidan ajralishga majbur bo'ladi.

Ijtimoiy bosim: Urushdan keyingi jamiyatda ayollar ko'pincha kamsitishga duch keladi, ularning mehnatiga yetarlicha baho berilmaydi yoki ular urushdan oldingi maqomlarini yo'qotadi.

Farzandlarini tarbiyalashdagi qiyinchiliklar: Urush yetim qolgan bolalar sonining ko'payishiga olib keladi, bu esa onalar zimmasiga qo'shimcha mas'uliyat yuklaydi.

Insoniy qadriyatlarining sinovi:

Urush davomida insoniy qadriyatlar, jumladan, mehr-oqibat, adolat, halollik va bag'rikenglik kabi tushunchalar sinovdan o'tadi. Ayollar bu qadriyatlarni saqlab qolishda muhim rol o'ynaydilar, chunki ular o'z oilalarini va jamiyatni bir butun saqlashga harakat qiladilar.

Ayollar urush vaqtida o'z mehribonligi va sabr-toqati bilan insonlarga dalda beradilar;

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR

O'z yaqinlari uchun tinchlik va xavfsizlik muhitini yaratishga intiladilar;
Jang maydonidan qaytgan askarlar uchun ma'naviy yordam ko'rsatadilar;

Ayol – tinchlik elchisi

Tarix guvohlik beradiki, ko'plab ayollar urushning oldini olish va tinchlik o'rnatish jarayonida faol ishtirok etgan. Masalan, Ikkinchi jahon urushidan keyin ko'plab mamlakatlarda ayollar tinchlik harakatlarining yetakchilariga aylangan. Birlashgan Millatlar Tashkiloti kabi xalqaro tashkilotlarda ham ayollar tinchlik jarayonlarida faol ishtirok etib kelmoqda.

Ayollar tinchlik muzokaralarida ishtirok etganda, urush oqibatlari yumshatilib, jamiyatda yanada mustahkam barqarorlik o'rnatilishi mumkin.

Xulosa

Ayol va urush o'rtasidagi bog'liqlik insoniyat tarixining eng murakkab va og'riqli sahifalaridan biridir. Biroq shuni unutmash kerakki, urush sharoitida ham insoniy qadriyatlar yo'qolib ketmaydi, balki ayollar tomonidan avaylab saqlanadi va kelajak avlodlarga yetkaziladi.

Shuning uchun jamiyat urush davrida va undan keyin ayollarning rolini to'g'ri baholashi, ularga yordam berishi va tinchlik o'rnatish jarayonida ularning imkoniyatlaridan unumli foydalanishi lozim. Faqat shundagina biz kelajak avlodlarga urushsiz, insoniy qadriyatlar ustuvor bo'lgan tinch dunyoni qoldira olamiz.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Murtozayeva, N. (2025). THE ROLE OF WOMEN IN THE WESTERN LITERATURE. B THEORETICAL ASPECTS IN THE FORMATION OF PEDAGOGICAL SCIENCES (T. 4, Выпуск 1, сс. 143–147). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14682675>

2. Murtozayeva Nilufar Jumanazarovna. (2025). THE ROLE OF WOMEN IN THE HISTORICAL AND MODERN LITERATURE. Ethiopian International Journal of Multidisciplinary Research, 12(01), 271–274. Retrieved from <https://www.eijmr.org/index.php/eijmr/article/view/2465>

3. Murtozayeva Nilufar Jumanazarovna, Sattorova Dilnoza Shavkatovna. (2025) WOMEN'S ROLES IN WESTERN AND EASTERN LITERATURE. European science international conference: STUDYING THE PROGRESS OF SCIENCE AND ITS SHORTCOMINGS 202 <https://esiconf.org/index.php/SPOFS/article/view/1942>

4. Nasiba, B. (2023). SPECIAL COLLOQUIAL WORDS ARE BEST WAY TO DEPICT THE MAIN CHARACTER'S REAL SCRATCH TO THE READER. INTERNATIONAL JOURNAL OF RESEARCH IN COMMERCE, IT, ENGINEERING AND SOCIAL SCIENCES ISSN: 2349-7793 Impact Factor: 6.876, 17(05), 1-6.